

ODDER KOMMUNES

Plan for rent drikkevand

Godkendt af Byrådet
den 11. marts 2013

Version 4 revideret den 27.05.2015

Indhold

Indledning	3
Byrådet vil sikre fortsat rent drikkevand.....	3
Planens indhold	3
Samarbejde og dialog	3
Status for drikkevandets kvalitet i Odder Kommune	4
Beskrivelse af igangsatte og planlagte initiativer for at sikre rent drikkevand.....	8
Handleplan i henhold til Miljømålsloven	8
Kommuneplan 2013.....	8
Indsatsområder.....	9
Administrationspraksis for indsatsplaner	9
Indsatsplaner for fire områder med særlige drikkevandsinteresser og 5 indvindingsoplande ...	9
Indsatsplan for Boulstrup	10
Indsatsplan for Tunø	10
Indsatsplan for Hundslund (Hovedgård).....	111
Indsatsplan for Fillerup.....	111
Indsatsplan for Stenkalven.....	11
Revision af vandforsyningsplan for Odder Kommune.....	122
BNBO projekt.....	12
Skovrejsning	13
Sløjfning af brønde og boringer.....	14
Husdyrgodkendelser og grundvand	14
Skema – overblik over igangsatte og planlagte initiativer	17
Organisering og finansiering af opgaver med drikkevandsbeskyttelse	19

Bilag 1 : Administrationspraksis for udarbejdelse af indsatsplaner, 25.09.2012

Indledning

Byrådet vil sikre fortsat rent drikkevand.

Byrådet i Odder Kommune vil sikre, at der fortsat er rent drikkevand i hele kommunen. I politik for Teknik og miljø er et af pejlemærkerne "Rent vand til alle – også de næste generationer" Byrådet besluttede på møde d. 12. marts 2012, at der skal udarbejdes en bindende plan for, hvordan kommunen offensivt tager konkrete skridt hertil. Byrådet vedtog samtidigt, at samarbejde og dialog med borgere, lodsejere, landbrug og vandværker vægtes højt og skal lede til konkrete politiske beslutninger.

Planens indhold

Dette dokument er Byrådets plan der skal sikre, at der sker et målrettet arbejde i Odder Kommune med henblik på at sikre fortsat rent drikkevand.

Planen beskriver indledningsvist en status for drikkevandets kvalitet på parametre som nitrat og pesticider og redegør for, om krav til drikkevandskvaliteten er opfyldt og hvor de i givet fald ikke er.

Derefter beskrives de planlagte og igangsatte tiltag, som vil medvirke til at sikre fortsat rent drikkevand i Odder Kommune. Nogle af disse tiltag er betinget af lovkrav og andre har baggrund i Byrådets arbejde.

Tiltagene beskrives overordnet med den effekt de har for grundvandsbeskyttelsen, hvordan interessenter inddrages samt tidsplan for gennemførelse.

Der redegøres kort for fordeling af opgaver hos staten, kommunen og vandværkerne.

Planen skal give overblik over det samlede arbejde for grundvandsbeskyttelse der foregår i Odder Kommune.

Planen skal samtidigt være dynamisk i forhold til at optage nye initiativer og planen vil derfor fremover blive forelagt Miljø- og Teknikudvalget til en halvårlig status. Planen har været forelagt udvalget på møder d. 11. marts 2013, hvor planen blev godkendt med halvårlig status. På udvalgs møde den 29.04.2014 blev det vedtaget, at planen forelægges udvalget 1 gang om året.

Samarbejde og dialog

Byrådet vægter samarbejde og dialog med borgere, lodsejere, landbrug og vandværker højt og disse vil derfor i høj grad blive inddraget ved planlægning og gennemførelse af initiativer.

Planen vil løbende blive forelagt Vandrådet i Odder Kommune og andre interessenter med henblik på information og dialog om planen og initiativer heri, og med opfordring til at bidrage i samarbejde for at sikre rent drikkevand.

Status for drikkevandets kvalitet i Odder Kommune

Nitrat

Tilstedeværelsen af nitrat i grundvandet i Danmark er primært forårsaget af den kvælstofomsætning, der foregår ved dyrkning af jorden. En meget stor del af de områder, hvorfra der indvindes grundvand i Odder Kommune, er opdyrkede. Jordlagene kan rense det nedsivende vand for nitrat, idet jordlagene har en naturlig nitratreduktionskapacitet. Ved denne nedbrydningsproces dannes sulfat, hvorfor sulfatindholdet i grundvandet ofte stiger i takt med at jordlagene nedbryder nitraten. Jordens evne til at nedbryde nitrat opbruges efterhånden, som nitraten bliver ved med at sive ned fra overfladen. Når dette sker, vil der kunne optræde nitrat i grundvandet.

Målinger af nitratindholdet i drikkevandet viser, at alle vandværkerne i kommunen overholder kravene til nitrat i drikkevandet. Grænseværdien er 50 mg nitrat/liter. Der ses dog en stigende eller forhøjet indhold af sulfat i ca. hver 4. vandværksboring.

Tunø Vandværk har haft succes med at løse problem med forhøjet nitratindhold ved udlægning af beskyttelseszone omkring drikkevandsboringerne. Nitratindholdet i boringerne ligger nu på 17 - 18 mg nitrat/l - en markant reduktion fra niveauet på 175 mg nitrat/l omkring år 1990.

Nitratindholdet ved Stenkalvens Vandværk ligger lige under grænseværdien. Arealerne omkring vandværkets boring har ligget brak siden 2003.

Pesticider

Fund af pesticidrester i drikkevandet er et stigende problem i hele landet og det medfører, at flere og flere boringer bliver lukket. BAM udgør fortsat det hyppigst fundne stof, men godkendte og regulerede pesticider bliver også fundet i vandværksboringerne, bla. bentazon, dichlorprop og glyphosat – se rapport ”Grundvandsovervågning 2013” fra GEUS – www.grundvandsovervaagning.dk . De pesticider, der gennem årene er fundet i grundvandet på landsplan, har været godkendt gennem Miljøstyrelsens godkendelsesordning. Godkendelsesordningen er således ikke i sig selv nogen garanti for, at der ikke sker forurening, da ordningen ikke omfatter alle jordtyper.

Naturstyrelsen har på baggrund af ny viden om sprøjtemiddelfølsomme sandjorde, udpeget sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder (SFI) og indsatsområder indenfor disse. Udpegningen vil ske inden for OSD og indvindingsoplande til almene vandforsyninger udenfor OSD. I Odder Kommune er der ikke udpeget SFI-områder. Link til Naturstyrelsens hjemmeside: <http://naturstyrelsen.dk/vandmiljoe/vand-i-hverdagen/drikkevand/drikkevandsinitiativ/bedre-beskyttelse-af-foelsomme-sandjorde-mod-sproejtemidler/>

Drikkevandet kontrolleres løbende og resultaterne viser fund af pesticidrester i op mod hver 4. boring i Odder Kommune. I en boring overskrider BAM grænseværdien.

I 1998 fik vandværker i Odder kommune analyseret deres boringer for 30 pesticider. Der blev blandt andet fundet BAM i koncentrationer over grænseværdien hos tre vandværker – Hou Vandværk, Falling-Aalstrup Vandværk og Gylling Vandværk.

Hou Vandværks og Falling-Aalstrup Vandværks boringer blev på den baggrund sløjfet, og vandværkerne fik efterfølgende vand fra henholdsvis Odder Vandværk og vandværket ”Skovkilde”.

Gylling Vandværk har siden 1998 undersøgt flere muligheder for at løse problemet med BAM i boringerne. I 2009 bliver vandværket påbudt at få leveret vand fra Odder Vandværk., Vestre

Landsret har i maj 2013 erklæret Odder Kommunes påbud ugyldigt. I samme periode har vandværket etableret en ny boring, samt renoveret en anden boring.

I forbindelse med revision af vandforsyningsplanen skal der findes en løsning på sikring af rent drikkevand til forbrugerne i Gylling, da der fortsat er BAM i borerne, dog under grænseværdien. Der vil blive foretaget undersøgelser af grundvandsforholdene i Gylling Vandværks indvindingsområde, som vil indgå i det videre arbejde med revisionen.

Siden 1998 er der fundet følgende pesticider / nedbrydningsprodukter i vandværksboringer:

- BAM – nedbrydningsprodukt fra ukrudtsmiddel Prefix eller Casoron
- Bentazon – sprøjtegift mod ukrudt
- Dichlorprop – sprøjtegift mod ukrudt
- Desethyl-desisopropyl-atrazin – nedbrydningsprodukt fra atrazin

På følgende vandværker er der fundet en eller flere pesticider/ nedbrydningsprodukter i drikkevandet:

• Boulstrup Vandværk:	BAM og bentazon (koncentration under grænseværdien)
• Fensten Vandværk:	BAM og dichlorprop (koncentration under grænseværdien)
• Gosmer-Halling Vandværk:	BAM (koncentration under grænseværdien)
• Gylling Vandværk:	BAM og desethyl-desisopropyl-atrazin (koncentration under grænseværdien)
• Over Randlev Vandværk:	BAM (koncentration under grænseværdien)
• Vandværket "Skovkilde":	Dichlorprop (koncentration under grænseværdien og kun registreret en gang i 2007)

Bakterier

Vandværkerne får jævnligt undersøgt drikkevandet for bakterier.

Drikkevandet analyseres blandt andet for coliforme bakterier, kimtal og E-coli.

Hvis der konstateres høje indhold af coliforme bakterier, kimtal eller E-coli, tager kommunen kontakt til vandværket og embedslægen om tiltag som kogepåbud eller nye vandanalyser. Ved kogepåbud informerer vandværket borgerne via omdeling af informationsbrev / sms / mail, og kommunen informerer på hjemmesiden.

Tiltag der iværksættes i forbindelse med en bakteriologisk forurening

- Kommunen får oplysning om, at drikkevandet ved et vandværk er forurenede – coliforme bakterier, kimtal, e-coli
- Kommunen tager kontakt til vandværket
- Har der været ændringer på vandforsyningsanlægget?
- Embedslægen kontaktes og tiltag om ny vandprøve eller kogepåbud besluttet
- Kommunen kontakter vandværket om tiltag
- Vandværket undersøger eventuelt vandforsyningsanlægget for forureningskilde
- Ved kogepåbud:
 - Vandværket informerer forbrugerne både ved kogeanbefaling og ved ophør af kogeanbefaling.
 - Kommunen informerer på kommunens hjemmeside om kogeanbefaling og ved ophør af kogeanbefaling
- Ny vandprøve udtages hurtigst mulig
- Der er hele tiden en dialog mellem kommunen, embedslægen og vandværket indtil drikkevandet er rent igen.

Faktaboks: Procedure ved bakteriologisk forurening

Akutte forureninger

Akutte forureninger, hvor der konstateres et forhøjet indhold af bakterier eller kemiske stoffer håndteres i overensstemmelse med "Beredskabsplan for drikkevandsforsyning".

Beredskabsplanen angiver ansvarsfordeling og procedurer for håndtering af den akutte fase, opfølgning og sikring af vandleverancer til forbrugerne indtil situationen er normaliseret.

Beredskabsplan for drikkevandsforsyning
Odder Kommune
Juni 2003
Rev. januar 2011

Jordforurening

Forurening af jord kan udgøre en forureningstrussel for grundvandet. I Odder Kommune har Regionen som er myndighed på jordforureningsområdet, registreret en række ejendomme efter jordforureningsloven. Registreringen sker, enten fordi der er konstateret en forurening eller fordi man har kendskab til, at der er foregået aktiviteter på ejendommen som man erfaringsmæssigt ved, har kunnet medføre jordforurening. De fleste af disse registrerede forureninger udgør ikke en trussel for grundvandet.

Ved Stationsvej 11, Boulstrup er der registreret en jordforurening med chlorerede opløsningsmidler, og der er fundet chlorerede opløsningsmidler under grænseværdien i drikkevandet ved Boulstrup Vandværk.

Regionen har siden 2002 foretaget undersøgelser for at fastlægge omfanget af forureningen, og vil i 2015 foretage en risikovurdering.

Lossepladser

I Odder Kommune er der 2 gamle lossepladser– Bredkjær Losseplads, der blev anvendt til 1981 og Morsholt Losseplads, der blev anvendt til 1979. Bredkjær Losseplads ligger i indsatsområdet Boulstrup, og Morsholt Losseplads ligger i indsatsområdet Fillerup. Odder Kommune har Rambøll

som konsulent til at foretage monitoring på begge lossepladser. Monitoring omfatter prøvetagning af perkolat og grundvand samt vurdering af analyseresultaterne.

En miljøkonsekvensvurdering på begge lossepladser viser, at der umiddelbart ikke er en risiko for grundvandet, og monitoringen skal fortsætte.

Mængder af rent drikkevand i Odder

Vandværkerne udnytter ca. 75 % af den vandmængde, som de har tilladelse til at indvinde.

I nedenstående tabel vises vandværkerne i kommunen med oplysninger om vandforbrug samt antal af forbrugere. En forbruger svarer til en husstand som typisk omfatter flere personer.

Vandværker markeret med fed skrift er i Vandforsyningsplan 2004 – 2010 udpeget som hovedvandværk i et forsyningsområde (A-F).

Vandværk	Fremtidigt forsyningsområde	Antal forbrugere	Vandforbrug (råvand) M ³
Odder Vandværk, Fillerup	A	5237	551795
Odder Vandværk, Boulstrup	A	-	374.368
Gylling Vandværk	A	431	106486
Dyngby Strands Vandværk	A	759	61600
Vandværket "Skovkilde"	C	506	60293
Hundslund Vandværk	B	346	49496
Fensten Vandværk	D	120	44895
Balle Vandværk	A	79	38155
Alrø Vandværk	B	144	34903
Boulstrup Vandværk	A	176	35140
Gosmer-Halling Vandværk	D	95	39487
Torrild Vandværk	A	146	22526
Amstrup Ege Vandværk	C	160	22159
Oldrup Vandværk	B	79	15280
Over Randlev Vandværk	D	89	9935
Hadrup Vandværk	B	33	8537
Tunø Vandværk	F	165	9140
Stenkalvens Vandværk	F	32	2069
Hou Vandforsyning	A	643	0*
Kysing Næs Fællesvandværk	E	365	0*
Neder Randlev Vandværk	A	92	0*

Tabel 1: Vandværker fordelt efter forbrug i 2014

*Vandværket indvinder ikke selv vand, men forsynes fra andet vandværk

Beskrivelse af igangsatte og planlagte initiativer for at sikre rent drikkevand

Nedenfor beskrives de initiativer, der er igangsat og planlagt for at beskytte grundvandet. De er opdelt efter tiltag, som sker i henhold til lovkrav og tiltag som sker på baggrund af Byrådsbeslutninger. Et samlet overblik over initiativer kan ses i tabel 3.

Handleplan i henhold til Miljømålsloven

Statens Vandplaner blev vedtaget i december 2011, og Byrådet godkendte kommunens Vandhandleplan den 19.11.2012. Ultimo 2012 har Natur- og Miljøklagenævnet erklæret statens Vandplaner ugyldige, da en høringsfrist var for kort. Odder Kommunes Vandhandleplan er derfor også ugyldig. Statens Vandplaner var i høring frem til den 23. december 2013 og blev endelig vedtaget oktober 2014. Odder Kommunes Vandhandleplan skal være vedtaget senest 1 år efter, at vandplanerne er offentliggjort, dvs. 30.10.2015.

I henhold til miljømålsloven skal kommunerne udarbejde forslag til kommunale vandhandleplaner. Handleplanerne beskriver, hvordan kommunen vil nå målene i statens vandplaner. Odder Kommune er omfattet af tre vandplaner, og der er udarbejdet én samlet vandhandleplan, der dækker hele Odder Kommune.

Vandhandleplanen udgør rammerne for indsatsen i første planperiode, der løber indtil udgangen af 2015. Vandhandleplanen redegør for, hvorledes de virkemidler staten har fastlagt i statens Vandplaner vil kunne realiseres.

Der redegøres i Vandhandleplanen for de tiltag og justeringer, der eventuelt skal ske i kommuneplan og andre sektorplaner.

På baggrund af målsætningen i statens vandplaner vil den primære indsats i første planperiode finde sted på vandløbsområdet. Målsætningen i statens vandplaner medfører således kun behov begrænset indsats på både spildevands- og grundvandsområdet.

I forbindelse med udarbejdelsen af forslag til handleplaner blev der afholdt møde med repræsentanter for lodsejere, og forslaget til handleplan blev taget til efterretning af Grønt Råd.

Kommuneplan 2013

I Kommuneplanen er der redegjort for grundvandsbeskyttelsen med henvisning til Vandplanernes afsnit med retningslinjer.

Der er udpeget nye områder til skovrejsning med henblik på at beskytte grund- og drikkevandsressourcen. Et område ved Fillerup og et ved Boulstrup. Det sidstnævnte er en udvidelse af eksisterende område. Begge nyudpegede områder ligger i områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD).

Indsatsområder

Staten udpeger områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) til at dække det nuværende og fremtidige behov for vand af drikkevandskvalitet, og udpeger nitratfølsomme indvindingsområder (NFI) og indsatsområder med hensyn til nitrat (IO) for at målrette grundvandsbeskyttelsen. I december 2012 har staten udpeget nye områder for NFI og IO i indsatsområdet Boulstrup og ved Stenkalvens Vandværk. I OSD skal grundvandet i særlig grad beskyttes mod forurening med en målrettet indsats. Kommunen skal derfor udarbejde indsatsplaner for beskyttelse af grundvandet i disse områder på baggrund af statens grundvandskortlægning. Formålet med en indsatsplan er at beskytte den nuværende og fremtidige indvinding af grundvand til kommende generationer mod forurening fra blandt andet nitrat, pesticider og andre sundhedsskadelige stoffer. Indsatsplaner skal godkendes af Byrådet.

Administrationspraksis for indsatsplaner.

Når der er vedtaget en indsatsplan, er der flere virkemidler, som kommunen kan tage i anvendelse for at sikre nuværende og fremtidige drikkevandsinteresser mod forurening med nitrat og pesticider.

Miljø- og Teknikudvalget har den 24. september 2012 godkendt en administrationspraksis for indsatsplanlægningen i Odder Kommune (se bilag 1).

Den godkendte administrationspraksis angiver nuværende og nye indsatser og virkemidler, som kan tages i anvendelse i arbejdet med kommende indsatsplaner til beskyttelse af grundvandet.

Nye virkemidler, som kan tages i anvendelse i de kommende indsatsplaner er:

- Boringsnære beskyttelsesområder BNBO
- Regulering af pesticidanvendelse
- Regulering af nitratbelastning
- Fokus på tilsyn med virksomheder og landbrug
- Ekspropriation af arealer, hvor frivillige aftaler ikke er mulige

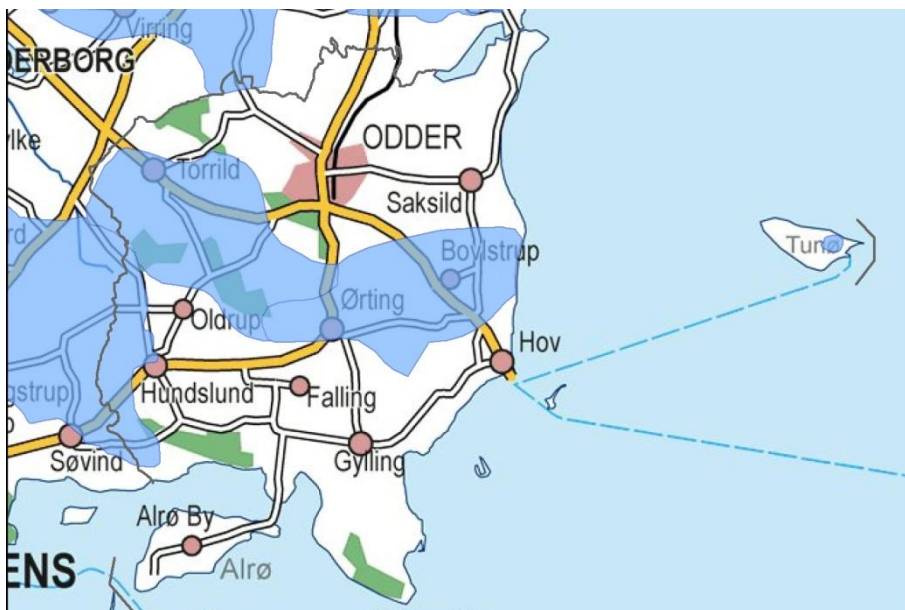
Indsatsplaner for fire områder med særlige drikkevandsinteresser samt 5 indvindingsoplande

Når Naturstyrelsen overdrager kortlægningen og redegørelsen for indsatsområdet til Odder Kommune skal kommunen have udarbejdet et udkast til en indsatsplan inden for et år. Udarbejdelsen af en indsatsplan sker i et tæt samarbejde med de berørte vandværker, interesseorganisationer og landbruget via et koordinationsforum. Udkastet forelægges koordinationsforummet i Odder Kommune samt Byrådet, hvorefter udkastet sendes i høring i 12 uger. Derefter vedtages planen endeligt i Byrådet.

Der er 4 områder med særlige drikkevandsinteresser i kommunen:

- Boulstrup (incl. Boulstrup Vest)
- Tunø (Tunø Vandværk)
- Hundslund (Hovedgård)
- Fillerup

Derud over kortlægger Naturstyrelsen indvindingsoplandet til Amstrup Ege Vandværk, Fensten Vandværk, Gylling Vandværk, Stenkalvens Vandværk (Tunø) og Torrild Vandværk.

Figur 1: Indsatsområder i Odder Kommune (kortet er opdateret)

Indsatsplan for Boulstrup

I december 2011 har Naturstyrelsen overdraget kortlægning og redegørelsen for indsatsområdet Boulstrup Vest til Odder Kommune. Odder Kommune har vurderet, at indsatsplan Boulstrup, som er fra 2004, skal revideres med henblik på at sikre tilstrækkeligt grundlag til at stille krav om grundvandsbeskyttende foranstaltninger.

Indsatsområdet omfatter Boulstrup Vandværk, Dyngby Strands Vandværk, Gosmer-Halling Vandværk, Odder Vandværk, Over Randlev Vandværk, Vandværket "Skovkilde". Odder Kommune har afholdt opstartsmøde med vandværkerne i området samt med landbrugsorganisationerne. Der er løbende blevet afholdt følgegruppemøder med vandværkerne og landbruget.

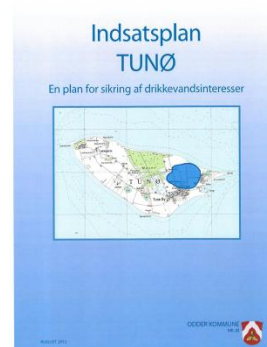
Udkast til Indsatsplan Boulstrup blev godkendt af Byrådet den 18.11.2013, hvorefter forslag til indsatsplan blev sendt i offentlig høring i 12 uger. Odder Kommune blev efterfølgende opmærksom på, at forslaget skulle sendes i høring ved de direkte berørte parter – ejere og lejere af de ejendomme, der er omfattet af indsatsplanen. Forslaget blev derfor sendt i høring igen fra den 04.06.2014 til den 03.09.2014. Indsatsplanen forventes endelig vedtaget i Byrådet i maj 2015.

Indsatsplan for Tunø

Indsatsplan Tunø er endelig godkendt i Byrådet i 2012.

På Tunø er der behov for fortsat at overvåge grundvandet ved Tunø Vandværk. Der sker allerede en grundvandsbeskyttelse, idet der er udlagt en beskyttelseszone på ca. 15 ha med vedvarende græs, hvor der hverken må gødes eller sprøjtes. Overvågningen består af pejlinger i indvindings- og overvågningsboringer, årlige nitrat- og kloridanalyser samt indsamling af data om nettonedbør.

Derudover har Tunø Vandværk fået tilladelse til at inddrage en boring, der ligger ca. 140 m vest for vandværket, således at indvindingen bliver spredt. Spredning af indvindingen vil give en mindre belastning på grundvandsressourcen.

Indsatsplan for Hundslund (Hovedgård)

Naturstyrelsens kortlægning af indsatsområdet for Hundslund (Hovedgård) blev overdraget til kommunen i april 2013. Indsatsområdet er et stort område, som også omfatter områder i Horsens og Skanderborg kommuner. Odder Kommune skal udarbejde en indsatsplan for området ved Hundslund inden for et år. Indsatsområdet omfatter Alrø Vandværk, Hadrup Vandværk, Hundslund Vandværk og Oldrup Vandværk. Da Naturstyrelsen først senere har kortlagt enkelte vandværker i Skanderborg kommune, er der endnu ikke udarbejdet et udkast til indsatsplan.

I forbindelse med udarbejdelse af planen vil der blive nedsat en følgegruppe, som vil komme til at bestå af de berørte vandværker samt landbruget og kommunen. Følgegruppen vil blive inddraget i arbejdet med indsatsplanen, med blandt andet det formål at skabe medejerskab til planen med fokus på vandforsynings- og grundvandsbeskyttelsesforhold. Udkastet forelægges Koordinationsforum i Odder Kommune samt Byrådet, hvor efter udkastet sendes i høring i 12 uger. Derefter skal planen endeligt vedtages i Byrådet.

Indsatsplan for Fillerup

Naturstyrelsens kortlægning af indsatsområdet for Fillerup blev overdraget til kommunen i december 2013. Odder Kommune skal udarbejde en indsatsplan for området inden for et år. Indsatsområdet omfatter Balle Vandværk, Odder Vandværk og Torrild Vandværk. I forbindelse med Naturstyrelsens kortlægning af området blev det oprindelige OSD-området udvidet til også at omfatte Torrild Vandværk. På grund af tidspres fik Naturstyrelsen ikke kortlagt Torrild Vandværks indvindingsopland. Dette arbejdet er sat i gang, og Odder Kommune afventer denne kortlægning før der udarbejdes en indsatsplan for hele området.

I forbindelse med udarbejdelse af planen vil der blive nedsat en følgegruppe, som vil komme til at bestå af det berørte vandværk, landbruget og kommunen. Følgegruppen vil blive inddraget i arbejdet med indsatsplanen, med blandt andet det formål at skabe medejerskab til planen med fokus på vandforsynings- og grundvandsbeskyttelsesforhold.

Odder Kommune skal have udarbejdet et udkast til en indsatsplan et år efter, at Naturstyrelsen har overdraget kortlægningen og redegørelsen for indsatsområdet.

Udkastet forelægges Koordinationsforum i Odder Kommune samt Byrådet, hvor efter udkastet sendes i høring i 12 uger. Derefter vedtages planen endeligt i Byrådet.

Indsatsplan for Stenkalven

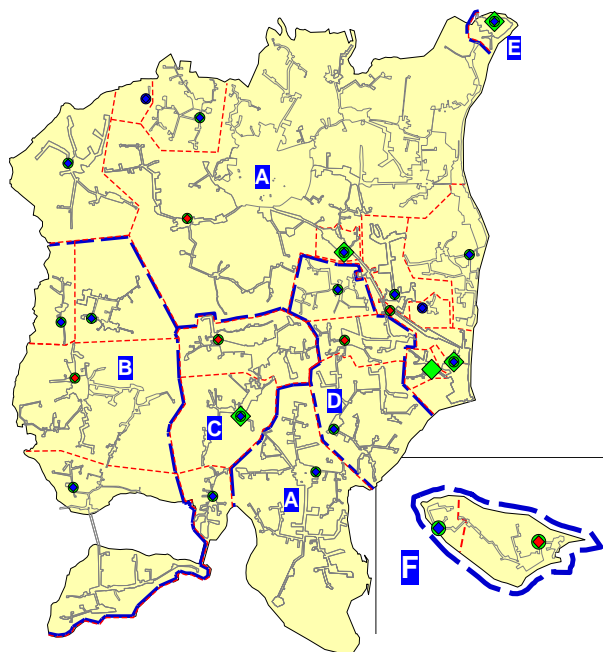
Naturstyrelsen har i december 2012 justeret udpegning af nitratfølsomme områder (NFI) og indsatsområder (IO) for at ensrette udpegningen i hele landet. Dette har medført, at der er udpeget indsatsområde i indvindingsoplandet til Stenkalvens Vandværk. Naturstyrelsen har i foråret 2014 oplyst, at der vil blive gennemført en kortlægning af området, og Odder Kommune skal efterfølgende udarbejde en indsatsplan for Stenkalvens Vandværk. Et udkast skal være udarbejdet senest 1 år efter udpegningen.

Revision af vandforsyningsplan for Odder Kommune

Odder Kommune har en godkendt vandforsyningsplan – Vandforsyningsplan 2004 – 2010. Vandforsyningsplanen skal sikre, at kommunens borgere og erhvervsliv fortsat er sikret en tilstrækkelig og kvalitetsmæssig tilfredsstillende vandforsyning, baseret på rent grundvand.

Planen er udarbejdet i 2003 – 2004, og der er siden sket en del ændringer, blandt andet lovgivningsmæssigt. Der skal også ske en revurdering af kravet til vandværkerne om etablering af faste ringforbindelser samt den fremtidige struktur for vandforsyningen i Odder kommune. Planen er derfor ved at blive revideret og forventes færdig ultimo 2015.

I forbindelse med revision af planen vil vandværker og Vandrådet blive inddraget i arbejdet.

Figur 2: Kort fra Vandforsyningsplanen med angivelse af forsyningsområder og vandværker

BNBO projekt

Odder Kommune har mulighed for at udpege boringsnære beskyttelsesområder (BNBO). BNBO er et areal (af varierende størrelse) omkring en vandværksboring, som har til formål at forhindre, at der sker en forurening eller at begrænse risikoen for uheld, som kan medføre en forurening af grundvandet og dermed boringen.

Som led i "Aftale om finansloven for 2012" blev der afsat 20 mio. kr. årligt i 2012 og 2013 til kommunernes arbejde med at udlægge boringsnære beskyttelsesområder.

Der blev etableret en tilskudspulje, som kunne søges af kommunerne til at gennemføre BNBO-udredninger, og Naturstyrelsen oprettede et rejsehold, som tog rundt og vejledte kommunerne. Ordningen trådte i kraft den 1. juni 2012. Forvaltningen havde møde med Rejseholdet den 28. juni 2012, og søgte om tilskud til BNBO-udredningen. I foråret 2013 fik kommunen tilskud fra Naturstyrelsen og indgik kontrakt med Orbicon om BNBO-udredning. Der er blevet udarbejdet forslag til handleplaner for 15 vandværkernes kildepladser. Handleplanerne beskriver det enkelte vandværks sårbarhed overfor overfladepåvirkning. Der skal efterfølgende ske en prioritering og fastlæggelse af, hvor der skal stilles krav til vandværkerne om foranstaltninger. Forslag til handleplaner har været i høring hos vandværkerne og drøftet med Vandrådet. Der vil foregå yderligere dialog med vandværkerne og Vandrådet, inden et endeligt forslag til realisering af BNBO vil blive forelagt Byrådet.

Med udpegning af BNBO har kommunen, jf. § 24 i Miljøbeskyttelsesloven, mulighed for ved påbud eller forbud at fastsætte konkrete beskyttelsesforanstaltninger.

Berørte lodsejere vil blive fuldt kompenseret for det evt. tab et krav vil medføre. Erstatning betales af de brugere af vandet, som har fordel af indgrebet, det vil sige vandværket. Inden kommunen giver påbud eller forbud, har vandværket mulighed for at indgå frivillige aftaler med lodsejerne.

Skovrejsning

Odder Kommunes Byråd har vedtaget en politik for Teknik og Miljø, hvoraf et af punkterne er:
"At der fortsat er rent vand i kommunen, herunder at der er undersøgt muligheder for skovrejsning for at sikre grundvandet."

Odder Kommune har afholdt møder med Vandrådet, de lokale vandværker og Naturstyrelsen om skovrejsning i Boulstrupområdet med start i 2010. Efter tilbagemeldinger fra vandværkerne besluttede Byrådet den 12. august 2013 at indgå i samarbejde med Odder Vandværk og Naturstyrelsen om at etablere 140 ha skov i Boulstrup, og at kommunen bidrager med 120.000 kr. / år de næste 20 år.

December 2013 blev dette samarbejde markeret med en seance, hvor der blev plantet 100 træer på Odder Vandværks grund ved Boulstrup

Statslig skovrejsning	Min. 50 % medfinansiering ved opkøb af jord Staten står for opkøb af jord, etablering og drift af skov Skovareal på min. 100 ha
Kommunal skovrejsning	EU- støtte op til 50 %
Vandværker rejser skov	Opkøb af hele eller noget af en landbrugsejendom ved finansiering over taksterne Statsligt tilskud ved min. 5 ha skovrejsning
Privat skovrejsning	Statsligt tilskud ved min. 5 ha skovrejsning Privat lodsejer kan plante skov og sælge arealet til vandværket

Tabel 2: Muligheder for skovrejsning

Sløjfning af brønde og borer

Gamle brønde og borer er en kilde til forurening af grundvandet. De virker som kanaler for forurening, som f.eks. olie, sprøjtemidler, som siver fra jordoverfladen til grundvandet. Sløjfningen af de gamle brønde og borer i kommunen vil derfor være med til at forbedre og sikre grundvandet.

I 2006 besluttede vandværkerne og Odder Kommune at indgå et samarbejde om sløjfning af gamle brønde og borer. Vandværkerne bidrager med 50.000 kr. og Odder Kommune bidrager med 50.000 kr. til sløjfning af gamle brønde og borer.

Siden 2006 er der sløjft 64 brønde og 21 borer primært i indsatsområde Boulstrup.

Der resterer knap 100 brønde og borer.

Figur 3 Sløjfede brønde og borer (opdateret)

Husdyrgodkendelser og grundvand

I forbindelse med godkendelse af husdyrbrug er der mulighed for at stille vilkår for landbrugsarealer beliggende i nitratfølsomme områder.

I henhold til Miljøstyrelsens vejledning om virkemidler i forhold til grundvandsbeskyttelse er der tre muligheder:

- Er der foretaget en zonerings af området (kortlægning og afgrænsning af indsatsområdet) og udarbejdet en indsatsplan for det, skal tilladelsen eller godkendelsen fastsætte vilkår, så denne lever op til den indsatsplan, der foreligger. Der kan dog ikke fastsættes vilkår, der er mere skærpede end en nitratudvaskning, der svarer til udvaskningen fra et planteavlssædskifte. Der kan dog stilles vilkår om en maksimal udvaskning svarende til nitratklasse 3.
- Er der ikke foretaget en zonerings af området, og ikke udarbejdet en indsatsplan for det, skal tilladelsen eller godkendelsen fastsætte vilkår om, at der ikke må ske nogen merbelastning, såfremt udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat per liter i efter-situationen.
- Er der foretaget en zonerings af området, men ikke udarbejdet en indsatsplan for det, skal det vurderes konkret, om der skal stilles vilkår af hensyn til grundvandsbeskyttelsen. Der kan ikke stilles vilkår, der er mere skærpede end en nitratudvaskning, der svarer til udvaskningen fra et planteavlssædskifte. Der kan dog stilles vilkår om en maksimal udvaskning svarende til nitratklasse 3.

Forvaltningen følger Miljøstyrelsens vejledning om virkemidler i forhold til grundvandsbeskyttelse. Ved udarbejdelse af tilladelse/miljøgodkendelse er der en dialog med landmanden og landbrugsorganisationen om vilkår til nitratudvaskning til grundvandet. Udkast til tilladelse sendes ud i offentlig høring inden vedtagelse, og der er mulighed for at påklage den endelige tilladelse til Natur- og Miljøklagenævnet.

Ekstensivt landbrug - dyrkningsaftaler

Med ekstensivt drift af landbrugsarealer er det muligt at reducere udvaskning af næringsstoffer og pesticider fra landbruget til vandmiljøet – herunder grundvandet. Vandværkerne har mulighed for at indgå frivillige dyrkningsaftaler med landbruget mod kompensation for reduceret høstudbytte. Aftaler kan omfatte økologisk dyrkning, dyrkning uden pesticider eller braklægning. Derudover kan der være tale om miljøvenlig drift ved pleje af græs- og naturarealer.

Hvis vandværkerne ikke kan opnå aftale herom på rimelige vilkår, og hvis der er vedtaget en indsatsplan for et område efter vandforsyningslovens § 13 eller § 13a, kan kommunalbestyrelsen pålægge rådighedsindskrænkninger eller andre foranstaltninger, som er nødvendige for at sikre nuværende eller fremtidig drikkevandsinteresser mod forurening med nitrat eller pesticider.

I henhold til Miljøbeskyttelseslovens § 26a og § 24, kan kommunalbestyrelsen endeligt eller midlertidigt mod fuld erstatning, pålægge ejeren af en ejendom i området rådighedsindskrænkninger eller andre foranstaltninger.

NaturErhvervsstyrelsen giver blandt andet tilskud til:

- Pleje af græsarealer, herunder græs i omdrift og permanent græs
- Økologisk dyrkning
- Braklægning
- Dyrkning uden brug af pesticider

Det er muligt at få et 5-årigt tilsagn om tilskud til pleje af græs- og naturarealer og til omlægning til økologi.

Det er muligt at få et 1-årigt tilsagn om tilskud til ekstensivt landbrug, pleje af græsarealer, afgrødevariation, økologisk frugt og bær, energiafgrøder.

Privat forbrug af sprøjtemidler

En undersøgelse af forbruget af pesticider i private haver, som Miljøstyrelsen har foretaget i 2013, viser, at stadig mange danske haveejere bruger pesticider i kampen mod ukrudt i haven. Ser man

på mængden af sprøjtegifte, brugte danske haveejere samlet set, hvad der svarer til et par procent af det samlede forbrug af pesticider i Danmark.

Miljøstyrelsen har varslet, at forhandlere af sprøjtemidler til private skal have uddannet personale, så haveejerne kan få kyndig hjælp til at vælge sprøjtemidler og til at forstå brugsanvisningen. På den måde vil man sikre, at folk får tilstrækkelig rådgivning, inden de bruger midlerne derhjemme,

Miljøstyrelsen har iværksat kampagner for at reducere det private forbrug samt vejlede om, hvordan man eventuelt anvender sprøjtemidler mest miljøvenligt. Miljøstyrelsen har blandt andet lanceret hjemmesiden www.godthavemiljø.dk, som skal hjælpe haveejere, der bruger sprøjtemidler, til at vælge et produkt, der belaster miljø og sundhed mindst muligt. Hjemmesiden tilbyder også råd om en sprøjtefri have.

Anden beskyttelse af grundvand

Ud over de nævnte initiativer, vurderes der også på beskyttelsen af grundvandet i forbindelse med:

- Tilsyn med vandværker – teknisk tilsyn og vandkvalitet
- Vilkår i miljøgodkendelser på virksomheder og landbrug – håndtering og opbevaring af kemikalier, affald og evt. andre stoffer som kan give anledning til forurening.
- Tilsyn med landbrug og virksomheder – håndtering af kemikalier, olie, sprøjtegifte

Skema – overblik over igangsatte og planlagte initiativer

Initiativ	Baggrund	Tidsplan	Bemærkninger
Vandhandleplan 2012-2015, i henhold til Miljømålsloven	Lovkrav	2015	Planen vil blive vedtaget ultimo 2015. Der er begrænset indsats på grundvandsområdet. Det forventes, at der kommer flere indsatser med næste generations vandplaner.
Kommuneplan 2013	Lovkrav	2013	Vandplanerne indeholder retningslinjer, der har bindende virkning for kommunen. Kommunen skal derfor udarbejde indsatsplaner for beskyttelse af grundvandet i OSD-områder.
Indsatsplan for Boulstrup	Lovkrav	2015	Forslag til indsatsplan har været i høring i 2 omgange. Planen forventes vedtaget endeligt af Byrådet i maj 2015.
Indsatsplan for Tunø	Lovkrav	2012	Planen er vedtaget endeligt. http://www.oddernettet.dk/site.aspx?MenuID=26&Langref=1&Area=&topID=&ArticleID=1802&expandID=495&moduleID=
Indsatsplan for Hundslund (Hovedgård)	Lovkrav	2016	Naturstyrelsens kortlægning af indsatsområdet for Hundslund er overdraget til kommunen 25.04.2013. Derefter skal Odder Kommune udarbejde en indsatsplan for området.
Indsatsplan for Fillerup	Lovkrav	2016	Naturstyrelsens kortlægning af indsatsområdet for Fillerup er overdraget til kommunen i december 2013. Udarbejdelse af indsatsplan for området vil først ske, når Torrild Vandværks indvindingsopland er kortlagt.
Indsatsplan for Amstrup Ege, Fensten, Gylling Stenkalvens og Torrild Vandværker	Lovkrav	2017	Naturstyrelsens kortlægning af indvindingsoplande for Amstrup Ege, Fensten, Gylling, Stenkalvens og Torrild Vandværker forventes færdig ultimo 2015. Derefter skal Odder Kommune udarbejde indsatsplaner for indvindingsområderne.
Revision af vandforsyningsplan for Odder Kommune	Frivilligt	2015	Planen udløb i 2010. Planen er under revision og skal opdateres og tilrettes, herunder revurdering af krav til ringforbindelser.
BNBO projekt	Frivilligt	2015	Byrådet har godkendt handleplanerne. Medio 2015 skal Byrådet tage stilling til implementering af planerne. Der pågår fortsat dialog med vandværkerne og Vandrådet.
Skovrejsningsprojekt	Miljø- og Teknikpolitik	-	Forvaltningen har indgået samarbejdsaftale med Odder Vandværk A.m.b.A. og Naturstyrelsen om skovrejsning på et 140 ha stort areal ved Boulstrup.
Sløjfning af brønde og borer	Teknisk udvalg	Fortløbene	I 2006 vedtog vandværkerne og Odder Kommune at indgå i et samarbejde om sløjfning af gamle brønde og borer. Vandværkerne og Odder Kommune bidrager med hver 50.000 kr.

Tabel 3: Oversigt over igangsatte og planlagte initiativer der skal sikre rent drikkevand

Idé-katalog: Oversigt over forslag til grundvandsbeskyttelse

Ud over de nævnte tiltag i tabel 3, der skal sikre rent drikkevand, kan der suppleres med nedenfor nævnte forslag.

		Forslag
Reduktion af pesticid-forbrug	Kommunen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pesticidkampagner, der er målrettet haveejere i pesticidfølsomme områder. Borgerne oplyses om vigtigheden af at beskytte grundvandet. 2. Indføje klausul om at der på kommunale arealer, der forpagtes ud, skal drives uden brug af sprøjtemidler. 3. Udpege flere skovrejsningsområder i Kommuneplanen. 4. Information om mulighederne for tilskud til skovrejsning i udpegede skovrejsningsområder. 5. Deltage i skovrejsningsprojekter sammen med Naturstyrelsen og vandværkerne. 6. Information om mulighederne for tilskud til dyrkningsaftaler. 7. Anvende økologiske produkter i kommunale institutioner.
	Vandværker	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aftaler om dyrkning uden pesticider, miljøvenlig landbrugsdrift eller skovrejsning. 2. Samarbejde med kommunen om pesticidkampagner, der er målrettet haveejere i pesticidfølsomme områder. Borgerne oplyses om vigtigheden af at beskytte grundvandet.
Begrænse risiko for forurening af grundvandet	Kommunen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kampagner om vedligeholdelse / kontrol af olietanke. 2. Opspore gamle deponier i sårbare områder i samarbejde med Region Midt. 3. Med udpegning af boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) har kommunen mulighed for ved påbud eller forbud at fastsætte konkrete beskyttelsesforanstaltninger. Ved lovligt bestående forhold skal der gives fuld erstatning.
	Vandværker	<ol style="list-style-type: none"> 1. Deltage sammen med kommunen og Region Midt i opsporing af gamle deponier. 2. Etablering af overvågningsboringer mellem forurening og vandværksboringer.

Tabel 4: Forslag til grundvandsbeskyttelse

Organisering og finansiering af opgaver med drikkevandsbeskyttelse

Hvem gør hvad? Opgaverne med beskyttelse af grundvandet er fordelt på følgende måde:

EU	Vandrammedirektivet (god tilstand – kvantitet og kemisk), Drikkevandsdirektivet (kvalitet), Nitratdirektivet
Staten	Overordnet myndighed, lovgivning Vandplaner Kortlægning, Pesticidgodkendelse og - kontrol
Kommuner	Myndighed Vandhandleplaner Indsatsplaner, Vandforsyningsplaner Tilsyn, tilladelser
Vandværker	Levere rent drikkevand til forbrugere
Vandrådet i Odder	Kontaktorgan for vandværkssamarbejde Forhandler i forhold til offentlige myndigheder Bistå almene vandforsyninger

Tabel 5: Fordeling af opgaver med grundvandsbeskyttelse

Finansiering af opgaverne med grundvandsbeskyttelse

Staten	Staten står for kortlægning af områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD). Staten opkræver årligt en afgift pr. m ³ grundvand hos vandværker og andre vandindvindingsanlæg med en indvindingstilladelse over 6.000 m ³ /år.
Kommunen	Kommunen står for at udarbejde indsatsplaner ud fra statens kortlægning. Kommunen får tildelt DUT-midler fra staten til udarbejdelse af indsatsplanerne.
Vandværker	Vandværkerne står for at udføre de indsatser, som er nødvendige for at beskytte grundvandet. Vandværkerne kan lægge udgifterne til grundvandsbeskyttelse på taksterne, når der er det nødvendige grundlag for det.

Tabel 6: Oversigt over finansiering af grundvandsbeskyttelsen

**Bilag 1: Administrationspraksis for udarbejdelse af indsatsplaner
Godkendt af Miljø- og Teknikudvalget d. 24. september 2012**

Notat

Miljø
Rådhusgade 3
8300 Odder

Til:	Sagen
Fra:	Birgit D. Kristensen
Notat til sagen:	Indsatsområde Boulstrup og Boulstrup Vest

Administrationspraksis for udarbejdelse af indsatsplaner

25-09-2012

Sags Id. 727-2012-2954

Byrådet i Odder Kommune vil sikre, at der fortsat er rent drikkevand i hele kommunen.

Byrådet besluttede på møde d. 12. marts 2012, at der skal udarbejdes en bindende plan for, hvordan kommunen offensivt tager konkrete skridt hertil.

Sagsbeh.
Birgit Damgaard Kristensen
Tlf. 8780 3482
birgit.kristensen@odder.dk

"Plan for rent drikkevand" beskriver de planlagte og igangsatte tiltag som vil medvirke til at sikre fortsat rent drikkevand i Odder kommune. Nogle af disse tiltag er betinget af lovkrav andre har baggrund i Byrådets arbejde.

Dok id. 727-2012-124807

Odder Kommune er i gang med at udarbejde indsatsplan for Boulstrup Vest og revision af indsatsplan for Boulstrup, således at der bliver en samlet indsatsplan for området.

Frem til 2017 skal der udarbejdes 4 indsatsplaner - Boulstrup og Boulstrup Vest, Tunø, Fillerup samt Hundslund, heraf 1 plan sammen med nabokommuner (Horsens).

En indsatsplan er en kommunal plan for beskyttelse af grundvandet. Udarbejdelsen af en indsatsplan sker i et tæt samarbejde med de berørte vandværker, interesseorganisationer og landbruget via et koordinationsforum.

Grundlæggende er arbejdsfordelingen således, at kommunen i samarbejde med de relevante berørte interessenter udarbejder indsatsplanerne – og så er det de berørte vandværker der betaler for at gennemføre indsatserne i planen.

Denne sag forelægges Byrådet med henblik på at få formuleret en administrationspraksis på området.

Når der er udarbejdet konkrete forslag til indsatsplaner vil disse blive forelagt Byrådet til godkendelse.

Redegørelse

I Danmark er det overordnede mål, at vandforsyningen skal være baseret på urensset grundvand (undergået en simpel vandbehandling) samt at forurening skal afværges ved kilden.

Formålet med en indsatsplan er at beskytte den nuværende og fremtidige indvinding af grundvand til kommende generationer.

En effektiv indsatsplan skal beskytte grundvandet i Odder Kommune mod forurening fra blandt andet nitrat, pesticider og andre sundhedsskadelige stoffer.

I op mod hver 4. vandværksboring i Odder Kommune er der fundet spor af pesticider – typisk BAM, hvilket nødvendiggør en øget indsats, hvis man fortsat ønsker vandforsyning baseret på urensset grundvand.

I Odder Kommune er der 4 områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD). Inden for disse områder skal Odder Kommune udarbejde indsatsplaner i takt med, at kortlægningen overdrages fra Naturstyrelsen. Indsatsplanen skal beskrive de nødvendige indsatser til at sikre drikkevandsinteresserne. Der skal således tages stilling til mulige forureningskilder, og nødvendige afværgetiltag skal vurderes.

Grundlaget for indsatsplanerne er en detaljeret kortlægning af grundvandsressourcen og dens naturlige beskyttelse foretaget af Naturstyrelsen, Århus. Kortlægningen færdiggøres løbende frem til 2015, hvor finansieringen til kortlægningen ophører. Kommunernes indsatsplanlægning bliver finansieret frem til 2017.

Et år efter modtagelsen af kortlægningsmaterialet skal der ligge et udkast til indsatsplan.

I 2004 udarbejdede Århus Amt en indsatsplan for indsatsområde Boulstrup. Naturstyrelsen har udvidet dette område, og i den forbindelse udarbejder Odder Kommune nu en samlet indsatsplan, som omfatter det nye område – Boulstrup Vest – samt indsatsområdet Boulstrup. Udkast til indsatsplan skal være færdig inden årsskiftet.

Indsatsplan for Tunø blev endelig vedtaget i Byrådet den 10.09.2012.

Naturstyrelsen skal være færdig med kortlægning af Hundslund i år og med Fillerup i 2013.

Iværksatte indsatser og virkemidler

Odder Kommune har allerede iværksat en række tiltag for at beskytte grundvandet:

- "Plan for rent drikkevand" er en plan, som beskriver de planlagte og igangsatte tiltag som vil medvirke til at sikre fortsat rent drikkevand i Odder kommune. Nogle af disse tiltag er betinget af lovkrav andre har baggrund i Byrådets arbejde.
- Odder Kommune sørger for sammen med Vandrådet i Odder Kommune at sløjfe gamle brønde og boringer, især i OSD-områderne.
- Som udgangspunkt udvikles, der ikke nye byområder på arealer, der er sårbare overfor forurening af grundvandet.
- Der sprøjtes ikke på de kommunale arealer. Der gives dog dispensation til bekæmpelse af invasive arter, f.eks. bjørneklo.
- Overvejelser om der på kommunale arealer, der forpagtes ud, i fremtiden skal være med en klausul om, at jorden skal drives uden brug af sprøjtemidler.
- Deklarationer mod anvendelse af pesticider ved salg af alle kommunale arealer.
- Regulering af nitratudvaskning i forbindelse med miljøgodkendelser for husdyr i nitratfølsomme områder.
- Krav til membran i regnvandsbassiner i OSD-områder

Nye virkemidler i de kommende indsatsplaner

Erfaringer fra andre kommuner viser, at 1. generations indsatsplaner, hvor indsatserne var båret frem af et 100 % frivillighedsprincip, ikke har haft den store effekt.

Såfremt der skal etableres en øget beskyttelse af grundvandet, har det vist sig nødvendigt, at have mulighed for at gennemføre rådighedsindskrænkninger med henblik på regulering af aktiviteter i sårbare grundvandsområder eller i umiddelbar nærhed til boringer.

De relevante virkemidler er:

Pesticidregulering:

De kommende indsatsplaner bør give mulighed for at gennemføre nødvendige rådighedsindskrænkninger med henblik på regulering i anvendelsen af pesticider i sårbare grundvandsområder. Denne type rådighedsindskrænkninger for bl.a. pesticider er muliggjort ved Miljøbeskyttelseslovens § 26a. Virkemidlet vil kun blive taget i brug, såfremt det berørte vandværk er indforstået med at afholde samtlige omkostninger ved tiltaget.

Boringsnære beskyttelsesområder:

De kommende indsatsplaner bør give mulighed for at udpege boringsnære beskyttelsesområder som muligt virkemiddel i forhold til beskyttelse omkring drikkevandsboringer. Forvaltningen har ansøgt Naturstyrelsen om midler til gennemførelse af projekt med boringsnære beskyttelsesområder, BNBO.

Udlægning af boringsnære beskyttelsesområder indebærer, at der er hjemmel til restriktioner ved påbud og forbud (Miljøbeskyttelseslovens § 24) for at undgå forurening, begrænsninger ift. pesticider eller oplag eller etablering af vaskepladser. Er der tale om forbud mod lovligt bestående forhold, vil nedlæggelse af forbud medføre erstatning til de berørte lodsejere.

Virkemidlet vil kun blive taget i brug, såfremt det berørte vandværk er indforstået med at afholde samtlige omkostninger ved tiltaget.

Regulering af nitratbelastning:

De kommende indsatsplaner bør give mulighed for indsats mod udvaskning af nitrat. Nitratudvaskningen i rodzonen på markniveau må ikke overskride 50 mg/l i gennemsnit i et indsatsområde med hensyn til nitrat. Grænseværdien på 50 mg nitrat/l er fastsat i EU's Vandrammedirektiv.

Denne regulering skal både foregå gennem frivillige aftaler om ændring i arealudnyttelse samt påbud via Miljøbeskyttelseslovens § 26a, hvis man ikke kan indgå frivillige aftaler.

Som nyt værktøj, vil virkemidlet kun blive taget i brug, såfremt det berørte vandværk er indforstået med at afholde samtlige omkostninger – og såfremt det ikke er muligt at indgå frivillige aftale med de berørte lodsejere.

I forbindelse med miljøgodkendelser til husdyrbrug stilles der krav til regulering af nitratbelastning ned til planteavlsniveau.

Fokus på tilsyn med virksomheder og landbrug:

De kommende indsatsplaner bør indeholde et værktøj, der hedder fokus på kommunalt tilsyn med virksomheder og landbrug, der udfører aktiviteter, der kan forurene grundvandet.

Ekspropriation:

De kommende indsatsplaner bør åbne mulighed for, at ekspropriationsværktøjet i særlige tilfælde kan anvendes, hvis en lodsejer ikke frivilligt vil indgå en aftale om rådighedsindskrænkning i forhold til anvendelse af kvælstof eller pesticider.

I disse særlige tilfælde, bør det være muligt at ekspropriere retten og pålægge lodsejeren restriktioner mod fuld erstatning.

Det vil normalt være det vandværk, der får gavn af rådighedsindskrænkningen, der skal betale for erstatningen.

Virkemidlet vil kun blive taget i brug, såfremt det berørte vandværk er indforstået med at afholde samtlige omkostninger ved ekspropriationen.

Indsatser

Det er Odder Kommunes hensigt at lade indsatsen ske, der hvor behovet og dermed effekten af tiltagene vil være størst. Indsatserne prioriteres dermed tidsmæssigt i samarbejde med de berørte vandværker og i samarbejde med Region Midtjylland om jordforurening.

Generelt gælder det, at jo tættere en mulig kilde til forurening ligger på en indvindingsboring og jo større grundvandsrisiko, der er forbundet med den enkelte kilde, jo højere prioriterer Odder Kommune, vandværkerne og Region Midtjylland en indsats mod forureningskilden. Det vil sige, at beskyttelsestiltag i

boringsnære beskyttelsesområder BNBO prioriteres særligt højt. Dette sker for at opnå en hurtig effekt og for at begrænse indsatsen længere væk fra indvindingen. Hvor der ikke er udpeget BNBO vil kildepladszonen, et eventuelt grundvandsdannende opland samt indvindingsopland prioriteres højt.

Indsatser, som kan tages i anvendelse til beskyttelse af grundvandet:

- Dyrkningsaftaler – økologi, dyrkning uden pesticider, braklægning
- Miljøvenlig landbrugsdrift – f.eks. pleje af græs- og naturarealer
- Skovrejsning indenfor indsatsområder med hensyn til nitrat
- Naturgenopretning
- Pesticidkampagner
- Overvågning af grundvandet – monitoringsboringer og supplerende analyser
- Skånsom indvindingsstrategi
- Opsporing og sløjfning af brønde og boringer
- Tilsyn med landbrug - fokus på vaske- og fyldpladser samt opbevaring af husdyrgødning, pesticider og olietanke
- Tilsyn med virksomheder – fokus på opbevaringsfaciliteter, olietanke, værkstedsaktiviteter, spildevand
- Krav til nitratudvaskning i nye miljøgodkendelser for husdyrbrug
- Anvendelse af påbudsmulighederne i Miljøbeskyttelsesloven, § 24 og § 26a
- Ekspropriation
- Ingen store nedsivningsanlæg for spildevand
- Undersøgelse og evt. oprensning af forurenede grunde
- Begrænse udbringning af spildevandsslam
- Der gives ikke tilladelse til markvanding og lign. fra det nedre magasin

JURA

Restriktioner ift. pesticid og nitrat:

Når der er vedtaget en indsatsplan for et område efter vandforsyningslovens § 13 eller § 13a, kan kommunalbestyrelsen, hvis der ikke kan opnås en aftale herom på rimelige vilkår, endeligt eller midlertidigt mod fuldstændig erstatning pålægge ejeren af en ejendom i området de rådighedsindskrænkninger eller andre foranstaltninger, som er nødvendige for at sikre nuværende eller fremtidig drikkevandsinteresser mod forurening med nitrat eller pesticider iht. Miljøbeskyttelseslovens § 26a og § 24.

Boringsnære beskyttelsesområder:

Områderne udlægges efter Miljøbeskyttelseslovens § 24.

ØKONOMI

Finansiering af indsatserne

Det er en forudsætning, at de private vandværker bidrager økonomisk, såfremt der skal ske ændret arealanvendelse, dyrkningsrestriktioner eller andre restriktioner. Som udgangspunkt gennemfører vandværkerne indsatserne som frivillige aftaler.

Kommunen afholder udgifterne til et øget eller skærpet tilsyn med virksomheder og landbrug.

Odder Kommune og vandværkerne arbejder allerede sammen om en fælles indsats, som er sløjfning af gamle brønde og boringer, især i OSD-områderne. Kommunen og vandværkerne bidrager med i alt 100.000 kr. pr. år til sløjfning af gamle brønde og boringer.

Udarbejdelsen af indsatsplanerne er en kommunal opgave og er delvist DUT finansieret.